👩‍🏫 מהדורה למורה – מהפסקה לפרויקט: נוער שמשנה את השכונה

כתבה · כיתה ט' · חברה ומעורבות · מסלול רגיל

💡 מבנה הדף: פתיחה ← טקסט בפסקאות מסומנות ← חלק א' איתור (רמה א') ← חלק ב' הסקה, השוואה ומונח (רמה ב') ← חלק ג' טיעון ועמדה (רמה ג') ← משימת כתיבה ← כרטיס יציאה.

חלק א' – איתור מידע

1. אילו שלושה שלבים עשו רותם ועדן כדי להקים את הספרייה (פסקה א')? · אספו ספרים מהשכנים, ביקשו מאבא של עדן לבנות ארון, קיבלו אישור מהמועצה.

2. מה עושים "המורים של יום שלישי", ולמי (פסקה ג')? · פעמיים בשבוע עוזרים לילדי כיתות ג'–ו' בשיעורי בית ובקריאה, במועדון השכונתי.

3. מנו את ארבעת הצעדים שגיא מציע למי שרוצה להתחיל מיזם (פסקה ז'). · לזהות צורך ולבדוק עם הזקוקים לו; להתחיל בקטן; לגייס שותפים ומבוגר מלווה; לתכנן המשך כשההתלהבות תדעך.

חלק ב' – הסקה, השוואה ומונח

4. (הסקה) למה, לדעתכם, אומרת עדן שספרייה ריקה היא "הבעיה הכי טובה שיש"? · כי ספרייה ריקה מעידה שהמיזם מצליח – אנשים לוקחים וקוראים; זו בעיה שנובעת מהצלחה.

5. (השוואה) השוו בין המיזם של רותם ועדן לבין המיזם של ניר וחבריו: במה הם דומים ובמה שונים? · דומים: התחילו מזיהוי צורך בשכונה, בחינם, בעזרת הקהילה. שונים: הספרייה – מבנה קבוע שפועל לבד; השיעורים – דורשים נוכחות קבועה של מתנדבים, ולכן ההתמדה קשה יותר.

6. (מונח) הסבירו את המונח "התמדה" (פסקה ד'), ואת שלושת הפתרונות שמצאה הקבוצה כדי לשמור עליה. · התמדה – המשך פעילות לאורך זמן גם כשקשה. פתרונות: לוח תורנויות, אחראים לכל יום, מפגש כיף חודשי למתנדבים.

חלק ג' – טיעון ועמדה

7. יש הטוענים שבני נוער צריכים להשקיע את זמנם בעיקר בלימודים, ויש הטוענים שמעורבות בקהילה חשובה לא פחות. באיזו עמדה אתם תומכים? נמקו, והסתמכו על פרט אחד לפחות מן הכתבה או מניסיונכם. · תשובה פתוחה: עמדה + נימוק + ראיה (מה למדו המתנדבים, הילדה שהתקדמה בקריאה, "חלק מהקהילה כבר עכשיו", מבחנים וגשם).

משימת כתיבה – מה בודקים

8. תכננו מיזם חברתי לשכונה שלכם לפי ארבעת הצעדים של גיא. כתבו: הצורך, הגרסה הקטנה, השותפים, ואיך תשמרו על התמדה (8–10 שורות). · ארבעה צעדים ברורים, צורך מבוסס, תוכנית מעשית, רעיון להתמדה.

📋 מחוון לתשובה הפתוחה (חלק ג')

4 – מצוין · עמדה ברורה בפתיחה; שני נימוקים הגיוניים; הוכחה או דוגמה מדויקת מן הטקסט (עם ציון פסקה); סיכום; לשון תקינה ומכבדת.

3 – טוב · עמדה ברורה; נימוק אחד מפותח היטב; דוגמה מן הטקסט או מן הניסיון; מבנה מסודר.

2 – חלקי · עמדה קיימת אך לא חדה; נימוק כללי; אין דוגמה או שהדוגמה אינה קשורה.

1 – בהתחלה · חוזר על הטקסט בלי עמדה, או עמדה בלי נימוק.

✏️ דף עבודה – 🌱 מהפסקה לפרויקט: נוער שמשנה את השכונה

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

כתבה · כיתה ט' · מסלול רגיל

💡 ספרייה קטנה ליד תחנת האוטובוס, שיעורי עזר בחינם לילדים, גינה במגרש נטוש – כל אלה התחילו מרעיון של בני נוער. הכתבה שלפניכם מספרת על מיזמים חברתיים שהקימו תלמידים, ועל מה שנדרש כדי להפוך רעיון למציאות.

כתבה

🌱 מהפסקה לפרויקט: נוער שמשנה את השכונה

הספרייה בתחנה

א זה התחיל בהפסקה. רותם וחברתה עדן, תלמידות ט', ישבו בתחנת האוטובוס ליד בית הספר וחיכו. "שמנו לב שכל ילד שמחכה פה מסתכל בטלפון," מספרת רותם. "חשבנו: מה אם היה פה משהו לקרוא?" הן אספו ספרים מהשכנים, ביקשו מאבא של עדן לבנות ארון קטן מעץ עם דלת זכוכית, וקיבלו אישור מהמועצה. היום עומדת בתחנה "ספריית המתנה": לוקחים ספר, מחזירים ספר. "יש ימים שאין בה כמעט ספרים, כי כולם לוקחים," צוחקת עדן. "זו הבעיה הכי טובה שיש."

מה זה מיזם חברתי?

ב "מיזם חברתי הוא פרויקט שהמטרה העיקרית שלו היא לפתור בעיה בקהילה, ולא להרוויח כסף," מסביר גיא, מדריך בתנועת נוער שמלווה קבוצות של בני נוער יזמים. "לפעמים הוא קטן מאוד – ארון ספרים אחד. לפעמים הוא גדל והופך לעמותה. אבל תמיד הוא מתחיל באותה נקודה: מישהו ראה צורך, ובמקום להגיד 'מישהו צריך לעשות משהו', אמר 'אני אעשה משהו'."

שיעורים בחינם

ג בשכונה אחרת הקימה קבוצה של שמונה תלמידי ט' את "המורים של יום שלישי". פעמיים בשבוע הם מגיעים למועדון השכונתי ועוזרים לילדי כיתות ג'–ו' בשיעורי בית ובקריאה. "הרבה מהילדים פה לא יכולים לממן מורה פרטי," מסביר ניר, אחד המייסדים. "אנחנו לא מורים אמיתיים, אבל אנחנו יכולים לשבת עם ילד ולקרוא איתו עשרים דקות. לפעמים זה כל מה שהוא צריך." המחנכת של אחת הילדות סיפרה לקבוצה שהיא התקדמה בקריאה תוך חודשיים.

הדרך לא קלה

ד כל המייסדים מסכימים שהחלק הקשה הוא לא הרעיון, אלא ההתמדה. "בחודש הראשון כולם מתלהבים," אומר ניר. "בחודש השלישי, כשיש מבחנים וגשם, פתאום מגיעים רק שלושה." כדי להתמודד, הקבוצה בנתה לוח תורנויות, מינתה אחראים לכל יום, והוסיפה פעם בחודש מפגש של כיף לכל המתנדבים. "למדנו שגם מי שעוזר צריך שידאגו לו," מוסיפה רותם.

מבוגר שמלווה

ה מה עוד צריך? "מבוגר אחד שמאמין בכם," עונה גיא בלי היסוס. "לא כדי שיעשה את העבודה, אלא כדי שיעזור עם אישורים, עם ביטוחים, עם קשר לרשויות, וכדי לשמור על בטיחות. בני נוער מביאים אנרגיה ורעיונות. המבוגרים מביאים ניסיון ופתיחת דלתות. כשזה עובד יחד – זה חזק מאוד."

מה המתנדבים מקבלים

ו כששואלים את בני הנוער מה הם הרוויחו, התשובות מפתיעות. "למדתי לנהל קבוצה," אומר ניר. "למדתי לדבר מול מבוגרים במועצה בלי לגמגם," אומרת עדן. "וגיליתי שאני רוצה להיות מורה," מוסיף אחד המתנדבים. גיא מסכם: "המיזם משנה את השכונה, אבל עוד יותר הוא משנה את מי שמוביל אותו. בני נוער מגלים שהם לא רק 'הדור הבא'. הם חלק מהקהילה כבר עכשיו."

איך מתחילים?

ז אם גם לכם יש רעיון, גיא מציע ארבעה צעדים: לזהות צורך אמיתי, ולבדוק עם האנשים שזקוקים לו אם זה מה שהם רוצים; להתחיל בקטן, בגרסה שאפשר לעשות כבר החודש; לגייס שותפים ומבוגר מלווה; ולתכנן איך המיזם ימשיך גם כשההתלהבות הראשונה תדעך. "ואל תחכו שיגידו לכם," הוא מוסיף. "השכונה מחכה לכם."

📚 **מילים חשובות: מיזם חברתי** – פרויקט שמטרתו לעזור לקהילה ולא להרוויח כסף · **עמותה** – ארגון שפועל למען מטרה חברתית בלי מטרת רווח · **לממן** – לשלם על משהו · **מייסד** – מי שהקים משהו · **התמדה** – להמשיך לעשות משהו לאורך זמן, גם כשקשה · **תורנות** – חלוקה של משמרות ותפקידים לפי תור · **לדעוך** – להיחלש לאט לאט

חלק א': איתור מידע (רמה א')

1. אילו שלושה שלבים עשו רותם ועדן כדי להקים את הספרייה (פסקה א')?

2. מה עושים "המורים של יום שלישי", ולמי (פסקה ג')?

3. מנו את ארבעת הצעדים שגיא מציע למי שרוצה להתחיל מיזם (פסקה ז').

חלק ב': הסקה, השוואה והבנת מונח (רמה ב')

4. למה, לדעתכם, אומרת עדן שספרייה ריקה היא "הבעיה הכי טובה שיש"? (הסקה)

5. השוו בין המיזם של רותם ועדן לבין המיזם של ניר וחבריו: במה הם דומים ובמה שונים? (השוואה)

6. הסבירו את המונח "התמדה" (פסקה ד'), ואת שלושת הפתרונות שמצאה הקבוצה כדי לשמור עליה. (מונח)

חלק ג׳: טיעון והבעת עמדה (רמה ג׳)

7. יש הטוענים שבני נוער צריכים להשקיע את זמנם בעיקר בלימודים, ויש הטוענים שמעורבות בקהילה חשובה לא פחות. באיזו עמדה אתם תומכים? נמקו, והסתמכו על פרט אחד לפחות מן הכתבה או מניסיונכם.

💡 (תזכורת לכתיבת תשובה מלאה: הצהרת עמדה ברורה + נימוק הגיוני + הוכחה או דוגמה)

☐ כתבתי עמדה ברורה ☐ הוספתי נימוק הגיוני ☐ הבאתי הוכחה או דוגמה

משימת כתיבה

8. תכננו מיזם חברתי לשכונה שלכם לפי ארבעת הצעדים של גיא. כתבו: הצורך, הגרסה הקטנה, השותפים, ואיך תשמרו על התמדה (8–10 שורות).

🎟️ כרטיס יציאה

1. משפט אחד מן הטקסט שאני זוכר/ת: _____

2. שאלה שעדיין יש לי: _____

איך הרגשתי בתרגול? ☐ 😀 ☐ 🙂 ☐ 😐 ☐ 😟